

Nyhetsbrev

Information från Södra och LRF juli 2016

Kraftledningen 400 kV Ekhyddan-Nybro-Hemsjö

Efter vårens presentation av Pöyrys rapport, se annan del av nyhetsbrevet, har markägare fortsatt överklaga länsstyrelsernas beslut att ge Svenska Kraftnät rätt till förundersökning. Regeringen har sedan fastställt beslutet. Men kampen går vidare genom kommuner, nätverk (fantastiskt att se bygdens mobilisering), LRF och Södra. Vi vill här ge en resumé av vad som hänt och vad som händer framöver i vårt gemensamma påverkansarbete. Vårt absoluta krav är att fler tekniska marksnåla alternativ presenteras. Vi kommer att kämpa på genom hela processen fram till lagakraftvunna beslut. Gör om och gör rätt, det är budskapet!

Nuläge

Regeringen har efterhand gett tillstånd till att göra förundersökningar av marken utmed den planerade sträckningen. Observera att detta är ett tillstånd som ger dem rätt att beträda marken för undersökningar men att minsta skada som uppkommer ska ersättas.

Fotografera vägar, platser som de avser att göra undersökningar på för att påvisa eventuell skada.

Svenska Kraftnät har remitterat samrådsunderlag för alternativa sträckningar maj/juni. Flera av dem påverkar natur och kulturmiljöer, reservat och här har man tagit fram nya förslag på sträckningar men med

ännu större påverkan för brukandet. I våra yttrande har vi inte lagt några synpunkter på de olika förslagens sträckningar då vi inte vill ställa markägare mot markägare och förordar någon särskild sträckning. Vi kräver istället att man undersöker möjligheterna till att använda marksnål teknik det vill säga samhängning av ledningar, annat stolpval, nedgrävning/tryckning av vissa sträckor för att minska påverkan för boende och brukande.

LRF OCH SÖDRAS YTTRANDE ÖVER DELSAMRÅD

- Smärtgränsen är nådd för hur mycket mark som kan tas i anspråk av enskilda markägare.
- Fler tekniska alternativ måste presenteras genom hela samråds- och beslutsprocessen.
- Det finns stora möjligheter att kombinera olika tekniska lösningar även nedgrävd växelström utmed särskild utsatta områden.
- Hela samrådsprocessen är undermålig och rutiner måste göras om för en riktig dialog.
- Svenska Kraftnäts uppdrag ska vara att ligga i frontlinjen för att införa marksnål teknik inte minst när Sverige är världsledande på området.

Pöyrys analysrapport

Konsultföretaget Pöry har på uppdrag av LRF, Södra och berörda kommuner genomfört en analys av konsekvenser för människor och företag vid en ny 20 mil lång 400 kV-ledning i sydöstra Sverige. Det är första gången en analys av det här slaget genomförs. Frågor har ställts under processen: Hur hanteras sociala- och ekonomiska värden för markägare, boende och kommuner som påverkas av ledningen? Hur jämförs traditionell luftledning med stora markintrång med marksnål teknik?

Vi återger här en sammanfattning av Pöryrs rapport även om vi vet att många tagit del av den via våra hemsidor, media och nätverkens brev. Pöry ger förklaringar, så långt det är möjligt, över vilka ekonomiska konsekvenser som blir följden när mark tas ur produktion och människors vardag förändras. Allt har inte gått att värdera, analysen har också varit beroende av Svenska Kraftnäts egna beräkningar.

Det finns stora brister i hur processen hanterats med samråd och utebliven dialog. Avsaknad av analys och diskussion kring tekniska och marksnåla alternativ har utestängt människor från möjligheter att påverka. Samhällsvinsten vid markkabel jämfört med parallellgående luftledning är betydande, 260 miljoner kronor och då är inte minskat koldioxidupptag och begränsningar på grund av strålning medräknad.

Det finns tekniska begränsningar för markkabel med likström utmed sträckan. Däremot finns fullt realistiska möjligheter att kombinera tekniska alternativ som begränsar markintrång, till exempel markkabel växelström utmed särskilt skyddsvärda områden, julgransstolpar och parallell förläggning. Vi ställer krav på att göra om processen och presentera en plan för hur ett sådant kombinationsalternativ kan se ut som totalt sett ger mindre markintrång med bibehållen kapacitet och säkerhet.

Markvinsten är fundamental mellan en 70 meter bred luftledningsgata och en 10 meter kabelgata. Över tid kommer den tekniska utvecklingen att bidra med möjligheter till fler marksnåla alternativ. Det är ett minimikrav att statliga och privata aktörer som bygger ny infrastruktur ska ha en skyldighet att samverka och presentera alternativ som minimerar markintrång. Här behövs ny lagstiftning.

Ersättningen till markägarna ger idag inte kompensation för vare sig markförlust, upprepade intrång än mindre för en 200 meter bred zon där människor inte varaktigt bör vistas på grund av elektromagnetisk strålning! Det omöjliggör byggande av bostäder, stallar och kommunal expansion. **Det är orimligt att till exempel detta ”strålningsintrång” i verksamheten idag värderas till noll kronor.** Hela ersättnings-systemet måste reformeras för att möta framtidens markanspråk för infrastruktur.

SLUTSATSER OCH FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER I PUNKTFORM

- Fler tekniska alternativ måste presenteras och följa hela processen fram till dess regeringen tar beslut. Kombinationer av olika tekniska lösningar med marksåla alternativ måste redovisas där människor, organisationer och företag görs delaktiga.
- Samhällsekonomiska nyttigheter och sociala värden måste tas med vid beräkningar och projektering av ny infrastruktur. Det måste klargöras hur till exempel länsstyrelsen ska ta hänsyn till dessa värden vid avvägningar mellan olika alternativ. Miljökonsekvensbeskrivningar måste utvidgas till att ha med hur intrång påverkar människors vardag.
- Genomförd samrådsprocess från Svenska Kraftnät uppvisar mycket stora brister. Det måste ställas helt andra krav på information, delaktighet och möjligheter att påverka än vad som nu varit fallet. Det ska vara möjligt att neutrala konsulter får analysera och värdera de beräkningsunderlag som läggs fram från ledningsägaren. Den finska modellen ska prövas.
- I den aktuella ledningen har endast ett alternativ presenterats och alla framförda alternativ har effektivt motarbetats. Därför har en hel bygd upplevt sig överkörda och dumförklarade!
- Länsstyrelser och kommuner måste involveras i planeringsprocessen mycket tidigt för att det ska vara möjligt att lägga fram alternativa sträckningar, teknikval och kostnadsjämförelser.
- Varken länsstyrelser eller kommuner visste om att ledningen Ekhyddan-Hemsjö planerades. Då kan inte dessa på ett optimalt sätt agera bygdens företrädare.
- Bristen på planering och tidiga samråd visar på en förlegad attityd som inte passar i dagens moderna samhälle där information och dialog är honnörsord. Respekten för människors egendom och äganderätt är grundlagsfäst och måste vara utgångspunkten när mark ska tas i anspråk för allmänna intressen. Vid avvägning mellan det enskilda och allmänna måste den så kallade proportionalitetsprincipen användas i betydligt högre grad. Alternativa tekniklösningar ska nyttjas om det minskar intrång för människor/miljö.
- Det måste till styrmedel som tvingar ledningsägare och andra exploatörer till samarbete när de vill ta mark i anspråk, vilket begränsar intrånget och innebär hushållning med naturresurser. Hänsyn ska tas till människor/företagande. Samhället ska stimulera innovation och nytänkande kring utveckling av marksåla överföringsteknik. Myndigheter och statliga affärsverk ska vara pådrivande och goda exempel för att införa den tekniken.

- Det krävs ett nytt och reformerat ersättnings-system som fullt ut kompenserar markägare för den markförlust och starka påverkan på brukandet som nya ledningar medför. Ersättningen för mark vid intrång måste bli betydligt högre. Ersättning ska utgå även för sidoområden vid ledningsgator, upprepade intrång och elektromagnetiska fält, som skapar barriäreffekter. Jämför med ersättningsmodeller vid anläggandet av mobilmaster och vindkraftsparker.
- En årlig och högre ersättning för markintrång har länge varit ett krav från markägare. Nu måste något hända. Det är dags att se över expropriationslagstiftningens ersättningsregler och att ta fram en modell för att årliga ersättningar ska vara standard.
- Svenska Kraftnät, liksom andra ledningsägare och aktörer som tar produktionsmark i anspråk, ska alltid avkrävas en samhällsekonomisk konsekvensanalys. Pöry visar att stora värden går till spillo och inte ersätts när markägare, kommuner och boende får stora kostnader pådyvlade sig vid nybyggnation av infrastruktur t ex kraftledningar.

LRF och Södra konstaterar mot bakgrund av både egen erfarenhet och Pöryrs analysrapport att vi kommit till vägs ände när det gäller att planera, projektera, ersätta och bygga ny infrastruktur. Infrastruktur behövs men ska byggas med förnuft och med marksåla lösningar och full ersättning. Så är det inte idag. Det måste ske en förändring som ger människor betydligt större möjlighet att vara med och påverka. Mänskliga värden måste ges ökad tyngd annars kommer det vara svårt, om inte omöjligt, att komma fram med ny infrastruktur. Med dialog och samverkan kan byggtider och processer förkortas. Vi har erbjudit Svenska Kraftnät en omstart!

Presskonferens 17 mars

Påverkansarbete framåt

Det mediala genomslaget blev bra men budskapet behöver spridas vidare inte minst till beslutsfattare. I slutet av augusti träffar LRF och Södra länens riksdagsledamöter för att presentera rapporten och uppmana till både motioner och opinionsbildning. Tillsammans med enskilda ledamöter kommer vi även att arbeta för ett öppet seminarium i riksdagen kring konsekvenserna av intrång. Troligen under senhösten där olika aktörer som ABB, Pöyry, Svenska Kraftnät med flera bjuds in.

Under den fortsatta processen, koncessionsansökan med mera kommer LRF och Södra att agera ihop med nätverken mot luftledningen samt kommunerna. Media kommer att informeras löpnade för att hålla grytan kokande.

LRF Juridikhjälpen backar upp dig vid tvister

LRF Juridikhjälpen är en helt ny och unik försäkring som täpper till luckor där rättsskyddet i den vanliga lantbruks- och företagsförsäkringen inte gäller. Försäkringen innehåller tre delar: Juridisk rådgivning, ombudshjälp vid tvister samt krishantering vid vissa djurskyddsärenden. Markägare, arrendatorer och företagare inom de gröna näringarna ställs ofta inför juridiska frågeställningar och löper stor risk att hamna i tvister med myndigheter, företag och privatpersoner. Att driva en tvist kräver både kunskap, tid och pengar. Försäkringen LRF Juridikhjälpen har tagits fram för att du snabbt, enkelt och till en rimlig kostnad ska få professionell hjälp att hantera såväl juridiska frågeställningar som tvister som rör ditt företag. Och att du inte ska behöva stå ensam i sådana fall!

Vill du veta mer: Se gärna filmen och ta del av informationen. <http://www.lrf.se/medlemsformaner/forsakringar/lrfjuridikhjalpen/>

*Helene och Mats
önskar en trevlig och
avkopplande sommar!*

KONTAKTINFORMATION

Mats Blomberg, Södra
Helene Lantz, LRF

0470-894 80
0470-70 36 55

mats.blomberg@sodra.com
helene.lantz@lrf.se

Kraften av att vi är många, visar på styrkan!

Från LRF och Södra vet vi att ordspråket, Ensam är stark, definitivt INTE stämmer! När det gäller påverkansarbete krävs det att man är många som engagerar sig och drar åt samma håll och inte minst att också vara uthålliga.

Vi har mycket stor hjälp av Nätverket Nej till Nybroledningen. Detta nätverk hette tidigare Nej till Ekhyddan-Barkeryd. Den ledningen beslutade Svenska Kraftnät att inte bygga, mycket berodde säkert på att det fanns ett stort motstånd i bygden mot ledningen. Många av de som skulle drabbats av ledningen Ekhyddan-Barkeryd fick ganska snart beskedet om att de fanns i utredningsområdet även för ledningen Ekhyddan-Hemsjö. Nätverkets engagemang och erfarenheter, att stötta och hjälpa drabbade markägare är suveränt. Det ger även oss energi att kämpa vidare och fortsätta lobbyarbetet för att stärka markägarens/boendes talan. Kraften och styrkan ligger i samverkan! Det är viktigt att vi tillsammans jobbar målmedvetet för en förändring mot mer marksnål teknik. Svenska Kraftnät ska känna av den småländska envisheten! En stor eloge till Karl-Johan, Helge, Christer och Mona med flera i Nätverket Nej till Nybroledningen, ni gör ett fantastiskt arbete till gagn för oss alla i bygdena!

